

พยัญชนะไทยที่ใช้ทับศัพท์ต่างประเทศ

สมชัย บวรภักดี*

พยัญชนะไทยมี ๔๘ คำ มีอักษรที่ไม่ถูกนำมาใช้ในปัจจุบัน เช่น **ข ค** หรือมีตัวที่ใช้น้อยมาก เช่น **ฉ ท พ** ในการเขียนภาษาไทย และในการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ. ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว คุณประยูร จรรย์วาทย์ พยายามนำ **ค** มาใช้แทนคำ คน (**คน**) ที่แปลว่ามนุษย์ โดยอธิบายว่า **ค** ควายไม่น่าใช้กับ **คน** แต่มีผู้สนับสนุนน้อยมาก. ในช่วงประมาณ ๑๐ ปีมานี้ ได้พบเห็นผู้ใช้ **ค** ในรูปคำ **คน** (คน) บ่อยขึ้น แต่ไม่เป็นที่แพร่หลาย.

ในวงการภาษาไทยปัจจุบัน มีการทับศัพท์ภาษาชาวตะวันตก เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน บ่อยขึ้น โดยเฉพาะคำที่ไม่สามารถบัญญัติเป็นคำไทย. วิธีการทับศัพท์ได้พัฒนาขึ้น ๓ แบบ คือ แบบทับอักษร (alphabetic transliteration), แบบทับเสียง (phonetic transliteration, transcription) ซึ่งทับตามการออกเสียงคนไทยส่วนใหญ่ ไม่ทับตามสำเนียงดั้งเดิม, และแบบทับตามอักษรดัด. การทับศัพท์แบบแรกอาจถือว่าเป็นแบบทางการ คือของราชบัณฑิตยสถาน และแบบที่ ๒ เป็นศัพท์เฉพาะการ (jargon) ใช้กันในบางศาสตร์วิชา เช่น แพทยศาสตร์.

การทับศัพท์ภาษาชาวตะวันตก แบบราชบัณฑิตยสถาน (ทับเสียงอ่าน) ทำได้ง่าย แต่มักไม่ตรงกับเจ้าของภาษา

และเมื่อย้อนกลับไปนึกศัพท์ภาษาเดิมแล้วจะนึกออกได้ยากมาก โดยเฉพาะผู้ที่ไม่รู้จักคำเดิม เช่น ไทรอยด์ (thyroid), ชิเกลลา (shigella), คลอรีน (chlorine) ดังนั้นจึงมีคนที่ไม่คุ้นคำภาษาเดิม เขียนคำอังกฤษว่า tiroid, chigella, clorine. ในกรณีนี้ หากทับศัพท์วิธีทับอักษร จะหนีปัญหาได้ โดยทับ thyroid ว่า ไทรอยด์, shigella ว่า ชิเกลลา, และ chlorine ว่า คลอรีน เป็นต้น.

ผู้เขียน และนักวิชาการหลายท่าน โดยเฉพาะแพทย์ได้นำอักษรไทยบางคำมาใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ได้แก่ **ข** ทับ **kh** เช่น ขอราน่า (Khorana), **ค** ทับ **k** เช่น คะนามัยซิน (kanamycin), เครเมอร์ (Kramer), **ฉ** ทับ **ch** เช่น ไช-สแควร์ (chisquare), ไชโทซาน (chitosan), **ฉ** ทับ **sh** เช่น ชิเกลลา (shigella), **ญ** ทับ **y** เช่น มูรินโญ (Murinyo), **ธ** ทับ **th** เช่น มีเทน (methane), **ศ** ทับ **c** เช่น คัยอะโนแบคทีเรีย (cyanobacteria).

เอกสาร

๑. ประภา โสพลจินดา นันทวรศิลป์. ภาษาเฉพาะการ. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๕๐:๒:๓.
๒. สมชัย บวรภักดี. การเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ. วารสารโรงพยาบาลศิริสังวาลย์ ๒๕๕๑:๑๖:๑๐๑-๒.
๓. อวย เกตุสิงห์. เอกสารการแพทย์ : ลักษณะ, ประเภท, การผลิต. สารศิริราช ๒๕๑๒:๒๑:๑-๓๗.

*สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน